

wadekowi

Reguła prawej dłoni

Każdego roku Polacy kupują coraz więcej samochodów. Tym samym zwiększa się liczba osób przystępujących do egzaminu na prawo jazdy. Okazuje się, że i w tej dziedzinie komputer może oddać nieocenione usługi.

Wakacje. Większość z nas przyjemnie spędza czas nad morzem lub w górach. Niektórzy wykorzystują jednak letnie miesiące podnosząc kwalifikacje zawodowe. Kończymy przeróżne kursy, bierzemy udział w szkoleniach. Obecnie jednym z coraz częściej stawianych wymogów podczas rekrutacji nowych pracowników jest posiadanie prawa jazdy, dlatego też wiele osób w wolnym czasie chętnie uczęszcza na kursy przygotowujące do zdobycia dokumentów niezbędnych do kierowania pojazdem. W czym jednak może pomóc nam komputer?

Aby zostać szczęśliwym posiadaczem kartonika z naszą podobizną i kilkoma bardzo ważnymi pieczętkami, który pozwoli samemu usiąść za kierownicą, trzeba spełnić szereg wymagań. Musimy zapoznać się z przepisami ruchu i znakami drogowymi, budową i obsługą samochodu, nauczyć się udzielać pierwszej pomocy w razie nagłej potrzeby, no i wreszcie „okiełznać stalowego rumaka”, czyli spędzić odpowiednią liczbę godzin za kółkiem. Nasz poczciwy PC co prawda nie nauczy nas praktycznej jazdy

samochodem, ale z cierpliwością przeprowadzi przez zawiloci kodeksu drogowego. Co więcej, po udzieleniu stosownych lekcji sprawdzi nasze wiadomości i z całkowitą bezwzględnością wytknie popełnione błędy.

Prezentowane w niniejszym przeglądzie programy przygotowujące do egzaminu teoretycznego na prawo jazdy pochodzą z lat 1993–97. Prawie wszystkie są komputerowymi wersjami testów, które można spotkać na egzaminach na prawo jazdy. Przy ich wykorzystaniu należy dość dokładnie zwrócić uwagę na aktualność oraz zgodność z obowiązującym Kodeksem drogowym. W ciągu kilku ostatnich lat do przepisów obowiązujących na drogach wprowadzono zaledwie kilka poprawek, zatem znacząca część pytań w testach zamieszczonych w programach pozostaje nadal aktualna. Ich układ czy treść nie zawsze pokrywa się z tym, co aktualnie obowiązuje na egzaminach (zmienia się to dość często), ale prezentowane programy nadal spełniają one swoją podstawową funkcję – uczą teoretycznych zasad poruszania się po drogach. Należy też

pamiętać, że część aplikacji powstała przed 1994 r., kiedy to w Polsce królowały komputery klasy 286 z kartami graficznymi Hercules, dlatego wygląd i jakość interfejsu graficznego w nich zastosowanego znacznie odbiega od obecnie stosowanych norm.

Czego powinniśmy oczekiwać od firm produkujących tego typu oprogramowanie w przyszłości? Faktem jest, że statystycznie co szósty Polak posiada samochód, co po wykonaniu prostych rachunków daje ponad 6 mln pojazdów poruszających się po naszych drogach. W samym tylko 1996 roku Polacy zakupili ponad 350 tys. samochodów. Szacuje się, że w ciągu zaledwie 30 lat liczba ta może ulec podwojeniu. Co za tym idzie, zapewne wzrośnie liczba potencjalnych kandydatów na kierowców i zapotrzebowanie na programy przygotowujące do egzaminu na prawo jazdy. Jak na tę podaż odpowie rynek producentów? Na razie nic nie wskazuje, aby sytuacja w tej dziedzinie miała się diametralnie zmienić. Możemy ocenić to sami, zapoznając się z poniższym przeglądem dostępnych na polskim rynku aplikacji do nauki przepisów ruchu drogowego i przygotowujących do egzaminu teoretycznego na prawo jazdy.

**Vademecum
rowerzysty**

i motorowerzysty 1.0

Jednym z zamysłów kieleckiej firmy Invent jest propagowanie bezpieczeństwa na drodze w Polsce. Elementem tej kampanii jest program *Vademecum rowerzysty i motorowerzysty 1.0*, będący częścią elektronicznej serii wydawniczej, dotyczącej szeroko rozumianej edukacji w zakresie bezpieczeństwa na jezdni. Wokół tej idei producent próbuje zgromadzić firmy, instytucje i przedstawicieli mediów (m.in. Telewizję Edukacyjną). Podjęto także starania, by materiały popularyzujące bezpieczeństwo były finansowane przez sponsorów, a ich dystrybucja dla szkół i osób prywatnych odbywała się bezpłatnie. We wrześniu mają pojawić się kolejne elementy pakietu: program do nauki podstaw ruchu drogowego dla dzieci z klas I–IV, sytuacje drogowe na wesoło w wersji komiksowej oraz zestaw ćwiczeń z zakresu bezpieczeństwa ruchu na drodze.

Pierwszym dokumentem uprawniającym do samodzielnego kierowania pojazdem, jaki większość z nas otrzymuje, jest karta rowerowa lub motorowerowa.

Vademecum rowerzysty i motorowerzysty 1.0 jest napisane językiem przystępnym i zrozumiałym dla dzieci

W zdobyciu tego „glejtu” może nam pomóc omawiany program, przeznaczony dla dzieci starszych klas szkoły podstawowej – najmłodszych użytkowników dróg publicznych. Materiał w nim zawarty obejmuje zasady bezpiecznego ruchu, opisy pojazdów, informacje o znakach drogowych, budowie i obowiązkowym wyposażeniu roweru, motoroweru, pojazdów zaprzęgowych oraz odpowiedzi na pytania: jak zapobiegać wypadkom i jak udzielać pierwszej pomocy poszkodowanym. Aplikacja ma bardzo wysokie walory edukacyjne i może być z powodzeniem wykorzystywana przez nauczycieli na lekcjach z bezpieczeństwa na drodze. Vademecum... napisane jest przystępnym językiem, a barwne ilustracje i animacje pomagają dziecku zrozumieć zasady obowiązujące na jezdni.

Obecna edycja programu przeznaczona jest do pracy w środowisku DOS, co z pewnością umożliwi jego stosowanie w pracowniach szkolnych, w których stoi wysłużony i nie najnowszy sprzęt komputerowy. W niedalekiej przyszłości ma zostać przygotowana wersja pod Windows. Będzie ona wyposażona na nowy interfejs użytkownika i wzbogacona kilkuset pytaniami testowymi, za pomocą których można będzie sprawdzić nabyte w trakcie nauki wiadomości. W przygotowaniu znajduje się także edycja obejmująca zakres materiału teoretycznego niezbędnego dla osoby starającej się o prawo jazdy.

Testy prawa jazdy 1.1

Osoby pragnące zdobyć wiedzę potrzebną do samodzielnego kierowania pojazdami mechanicznymi powinny skorzystać z możliwości, jakie daje program rzeszowskiej firmy LK Avalon. Korzystając z zamieszczonych w *Testach prawa jazdy 1.1* opcji **Nauka** i **Sprawdzian** przyszły kierowca ma szansę dokładnie zaznajomić się

z obowiązującymi przepisami ruchu drogowego i sprawdzić nabytą wiedzę. W aplikacji zamieszczono pytania egzaminacyjne z lat 94/95 i aktualne testy obowiązujące od roku 1996 – łącznie ponad 2100 pytań z około 300 ilustracjami. Wiadomości zawarte w programie pozwalają przygotować się do egzaminu teoretycznego na prawo jazdy kategorii A, B, C, D i T. Użytkownik znajdzie tutaj także informacje na temat ubezpieczeń, podatków, giełdy samochodowej i punktów karnych, jakie można „zdobyć” podczas niezgodnego z przepisami zachowania na drodze, a osoby sprzedające swój samochód mogą wydrukować sobie wzór umowy kupna-sprzedaży.

Nauka zasad ruchu drogowego odbywa się poprzez wskazywanie prawidłowych odpowiedzi na pojawiające się kolejno pytania. O złej odpowiedzi

Testy prawa jazdy 1.1 to jedyny program przygotowujący do egzaminu na prawo jazdy kategorii C i D

użytkownik jest natychmiast informowany, dzięki czemu przyszły mistrz kierownicy od razu wie, jakiego typu popełnia błąd. Istnieje możliwość wyboru tematyki pytań spośród następujących zestawów: manewry na drodze, zachowanie wobec pieszych, znaki drogowe, pierwsza pomoc i inne zagadnienia przewidziane w trakcie szkolenia kierowców. Aby sprawdzić później swoje wiadomości, można rozwiązać jeden z zamieszczonych w programie testów. Zawierają one te same pytania, które wykorzystano w dziale **Nauka**. W ustawieniach aplikacji można zmienić czas trwania sprawdzianu, liczbę pytań w teście i sposób oceniania. Ciekawostką jest możliwość sprawdzenia za pomocą specjalnego testu czasu reakcji i percepcji wzroku.

Program pracuje w środowisku DOS, jest zabezpieczony przed kopiowaniem i nie posiada wygórowanych wymagań sprzętowych. Liczba dostępnych pytań, ilustracji i możliwość zmiany parametrów pracy stawiają Testy prawa jazdy w czołowie prezentowanych aplikacji.

Jak zdobyć prawo jazdy

Osoby ubiegające się o prawo jazdy powinny mieć na uwadze, że droga do jego uzyskania może czasami być długa i żmudna. Np. na zajęcia przygotowujące do egzaminu na kategorię B składa się minimum 80 godzin zajęć teoretycznych i praktycznych. Egzamin teoretyczny jest przeprowadzany w formie testu. Kursant w ciągu 45 minut musi odpowiedzieć na 20 pytań podstawowych i 5 pytań specjalistycznych. Każde pytanie może mieć 1, 2 lub 3 prawidłowe odpowiedzi. Maksymalnie można popełnić 3 błędy. Aplikacje zawarte w poniższym artykule pozwolą nam się dość dokładnie przygotować do tej części egzaminu. Zawierają one bowiem testy wyboru (często wzbogacone ilustracjami), analogiczne do stosowanych na egzaminach.

Pomyślnie zdany egzamin teoretyczny umożliwia przystąpienie do części praktycznej. Przyszły kierowca musi wykazać się umiejętnością kierowania samochodem na placu manewrowym oraz w ruchu miejskim. Tu niestety musimy liczyć na własne doświadczenie zdobyte podczas jazd próbnych – komputer możemy zostawić w domu.

Prawo jazdy 1.2

Kolejna aplikacja ma nieco inną szatę graficzną i, co ważne, również aktualnie obowiązujące zestawy testowe, pochodzące z 1996 roku. Funkcjonalnie podzielono ją na dwie części: **NAUKA** i **EGZAMIN**. W pierwszej z nich znajdują się pytania ogólne, z zakresu techniki kierowania pojazdem i czynności kontrolno-obsługowych, osobno dla każdej kategorii prawa jazdy. Nauka przebiega w sposób klasyczny; użytkownik odpowiada na pytania (typu test wyboru) stawiane przez komputer. W przypadku błędnego wskazania Prawo jazdy 1.2 informuje, która z odpowiedzi jest poprawna. W części **EGZAMIN** mamy do wyboru 20 zestawów po 25 pytań w każdym. Po skończonym teście program wraca do

Prawo jazdy 1.2: tabela z prawej strony ekranu skrzętnie notuje nasze odpowiedzi

pierwszego pytania i przechodząc kolejno do następnych zaznacza w specjalnej tabelce prawidłowe odpowiedzi znakiem „+”, a błędne „-”. Dzięki temu możemy szybko stwierdzić, czy popełniliśmy więcej niż 3 dopuszczalne pomyłki.

Prawo jazdy 1.2 przeznaczone jest do pracy w środowisku DOS. Niewątpliwą zaletą tego programu są aktualne zestawy pytań i bardzo mała ilość zajmowanego miejsca na dysku. Również możliwość dokładnego sprawdzenia rozwiązanych testów wyróżnia ten program spośród innych opisywanych w artykule.

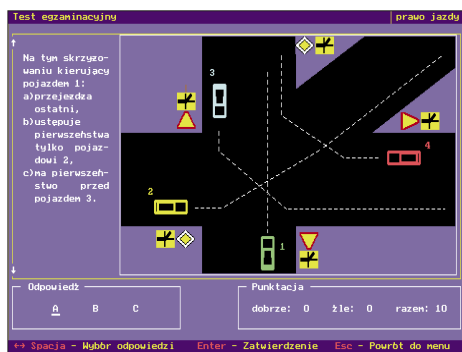
Prawo jazdy 1.14

BBS
MAMY TEN PROGRAM

Następne trzy prezentowane przez nas programy mogą uchodzić za software'owe „dinozaury”, biorąc pod uwagę ich rok produkcji (patrz tabela), ale ze względu na swą funkcjonalność i wartości poznawcze przytaczamy poniżej ich opisy.

Prawo jazdy 1.14 jest nieco uboższe od swego poprzednika, ale również może okazać się bardzo pomocne w opanowaniu podstawowych zasad zachowania się na drodze. Zawiera około 500 pytań testowych obowiązujących na egzaminie na kategorię B prawa jazdy w 1993 roku.

Część pytań w programie *Prawo jazdy 1.14* zaopatrzone w ilustracje

Znajdują się tu m.in. zagadnienia związane z techniką kierowania samochodem osobowym, udzielaniem pierwszej pomocy, ustępowaniem pierwszeństwa przejazdu i zachowaniem się na skrzyżowaniach czy przejazdach kolejowych.

Podobnie jak w Testach prawa jazdy nauka odbywa się poprzez odpowiadanie na stawiane przez program pytania (te same, które są wykorzystywane podczas testów sprawdzających wiadomości w drugiej części programu). Osoby niezdeterminowane mogą skorzystać z podpowiedzi, w której cytowane są odpowiednie artykuły Kodeksu

drogowego – jest to dużym plusem programu. Ewentualny błąd jest natychmiast sygnalizowany przez aplikację poprzez odpowiedni komunikat na ekranie. Stan wiedzy można sprawdzić rozwiązując test składający się z 25 pytań wzbogaconych czytelnymi i przejrzystymi ilustracjami. Co prawda zestawy w programie *Prawo jazdy* nie są obecnie obowiązującymi na egzaminach, ale w większości są zgodne z obowiązującym Kodeksem drogowym, a zapoznanie się z ich treścią może być doskonałym uzupełnieniem naszych wiadomości. Na korzyść programu przemawia także to, że jest on bezpłatny.

Prawo jazdy 2.0

BBS
MAMY TEN PROGRAM

Kolejnym programem z grupy „dinozaurów” jest *Prawo jazdy 2.0*. Autorzy zamieścili w nim 30 testów na prawo jazdy kategorii A i B. Pierwszych dwadzieścia zestawów składa się z pytań obowiązujących na egzaminach od 1992 r., a ostatnie dziesięć pochodzi z roku 1994. Każdy test to 20 pytań zasadniczych i 5 dodatkowych w zależności od kategorii prawa jazdy. Użytkownik może wybrać jeden z 30 testów do rozwiązania i pracę w trybie z powtórzeniami pytań lub bez. Pierwszy rodzaj nauki ma tę zaletę, że pytania testowe są stawiane do momentu, aż zostaną podane wszystkie prawidłowe odpowiedzi. W drugim trybie każde pytanie jest zadawane tylko raz. Program na bieżąco pokazuje na ekranie statystykę informującą o numerze bieżącego pytania i procentowym stosunku odpowiedzi dobrych i złych. Można również wybrać pytania z określonego tematu (m.in. ewentualnie na drodze, pierwsza pomoc, zachowanie się na skrzyżowaniach, czynności kontrolno-obslugowe itp.). Do części pytań zawartych w testach autorzy dołączyli rysunki przedstawiające

W trybie nauki *Prawo jazdy 2.0* potrafi stawiać pytania do momentu aż użytkownik poda wszystkie poprawne odpowiedzi

konkretne sytuacje na krzyżówkach lub znaki drogowe.

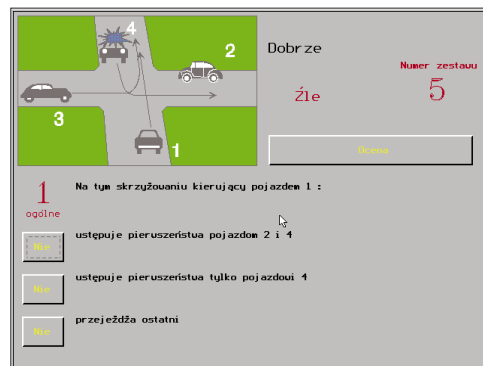

Prawo jazdy 1.0

BBS
MAMY TEN PROGRAM

Aplikacja umożliwia przeprowadzenie sprawdzianu posiadanych wiadomości wymaganych na egzaminie na prawo jazdy kategorii A i B. Autorzy programu przygotowali 20 testów egzaminacyjnych obejmujących następujący zakres wiadomości: sytuacje drogowe, znajomość przepisów ogólnych oraz znaków drogowych. W trakcie trwania sprawdzianu na ekranie na bieżąco ukazują się informacje o liczbie poprawnych i błędnych odpowiedzi. Część pytań została opatrzona barwnymi ilustracjami.

Prawo jazdy 1.0 na bieżąco informuje o liczbie popełnionych w teście błędów

Oprócz powyższych zestawów pytań możliwe jest sprawdzenie swoich wiadomości z jednej z wymienionych powyżej grup tematycznych.

Testy znajdujące się w programie powstały na podstawie oryginalnych zestawów stosowanych na egzaminach w 1993 r. Ich zawartość nie jest aktualnie obowiązująca, mimo tego *Prawo jazdy 1.0* może z powodzeniem być doskonałym uzupełnieniem innych prezentowanych powyżej aplikacji.

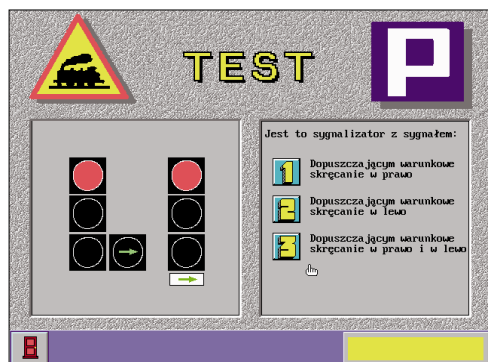

Znaki drogowe

BBS
MAMY TEN PROGRAM

Ostatni prezentowany program to *Znaki drogowe* firmy Mavis z Warszawy. W sposób łatwy i przystępny dostarcza informacji o znakach zakazu, nakazu, kierunku, ostrzegawczych, informacyjnych, poziomych i sygnałach świetlnych. Po wybraniu danej grupy znaków z menu **NAUKA** użytkownikowi ukazuje się barwna, sporych rozmiarów ilustracja pierwszego znaku oraz słowny komentarz. Aplikacja pozwala

W Znakach drogowych zawarto zestaw testów pozwalające na utrwalenie nabytych wiadomości

także na sprawdzenie nabytych wiadomości. W programie zawarto 8 zestawów testów po 10 pytań w każdym, podzielonych na grupy tematyczne, podobnie jak w opcji **NAUKA**.

Program Znak drogowy ze względu na swój ograniczony zakres materiału przede wszystkim powinny znaleźć zwolenników wśród młodzieży przygotowującej się do egzaminu na kartę rowerową lub motorowerową. Z powodzeniem aplikacja może być także stosowana jako pomoc na lekcjach dotyczących bezpiecznego poruszania się po drogach w młodszych klasach szkoły podstawowej.

„Pomożecie?”

Oceniając omówione w niniejszym artykule programy można jednoznacznie stwierdzić, że o ile ich zawartość merytoryczna stoi na dość wysokim poziomie, to sposób nauczania i prezentowania informacji nie pozwala części omówionych programów przyznać statusu „prawdziwej aplikacji edukacyjnej”. Archaiczne interfejsy, brak ciekawych grafik i animacji czy aktualnych zestawów testów mogą zniechęcić do nauki część użytkowników. Na korzyść powyższych programów przemawia przede wszystkim ich cena, która jest niższa od 50 zł. Aż 3 z 7 opisanych przez CHIP-a aplikacji dystrybuowane są przez ich autorów za darmo.

Najbardziej uniwersalny program przygotowujący do egzaminu teoretycznego na prawo jazdy to Kurs prawa jazdy firmy LK Avalon. Bardzo duża liczba pytań i aktualnych zestawów testowych, zakres materiału obejmujący zagadnienia dotyczące praktycznie wszystkich kategorii prawa jazdy (jako jedyna aplikacja zawiera zestaw pytań na kategorię C i D), to jego podstawowe zalety. Nie bez znaczenia jest też fakt umieszczenia w aplikacji dodatkowych informacji związanych z motoryzacją (tekst ustawy o ruchu drogowym, informacje o ubezpieczeniach).

Marek Budny

Kodeks drogowy w Internecie

Podczas surfowania po polskich serwerach WWW można odnaleźć informacje związane z przepisami ruchu drogowego i zdobywaniem prawa jazdy. Mogą być one przydatne podczas przygotowywania się do egzaminów. Pod adresami: <http://www.vol.it/EDICOLA/ZYCIE/DATA/11-09-1996/File87s.html>, (...) /DATA/18-09-1996/File74s.html, (...) /DATA/25-09-1996/File87s.html, (...) /DATA/02-10-1996/File99s.html, (...) /DATA/09-10-1996/File92s.html, (...) /DATA/16-10-1996/File100s.html znajduje się zbiór artykułów z Życia Warszawy pt. *Prawo jazdy. Jak zdać egzamin?* autorstwa Grażyny Folaron. Zawarto tu praktyczne wskazówki i porady na temat wyboru ośrodka szkoleniowego, trybu szkolenia i zdawania egzaminu teoretycznego i praktycznego. Na stronie Pawła Fajgielskiego <http://www.kul.lublin.pl/~fajgiel/Ap/Kw/> umieszczono zbiór artykułów prawnych. Dla przyszłych kierowców interesujący może okazać się XI rozdział Kodeksu wykroczeń – Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji – regulujący m.in. rodzaj i wysokość kary za niestosowanie się do przepisów ruchu drogowego. Osoby, które już jeżdżą własnym samochodem, powinny zajrzeć na stronę Andrzeja Przygodzkiego (<http://www.complex.com.pl/~andrzejp/szybko.html>). Tam, po rozwiązaniu psychotestu, znajdą odpowiedź na pytanie „Czy jeździsz zbyt szybko?”. Jeżeli ktoś nie zna umiaru w dociskaniu gazu „do dechy”, to powinien potoczyć się także z serwerem WWW Polskiego Informatora Motoryzacyjnego AutoMotoNet o adresie www.autonet.com.pl/info/punkty.htm, gdzie zamieszczono tabelę z punktami karnymi za wykroczenia drogowe.

Programy do nauki przepisów ruchu drogowego

	Prawo jazdy 1.0	Znak drogowy	Prawo jazdy 1.2	Prawo jazdy 2.0	Prawo jazdy 1.14	Vademecum rowerzysty i motorowerzysty 1.0	Testy prawa jazdy 1.1
Rok produkcji	1993	1996	1996	1994	1992	1995	1997
Producent	USER, Kraków	MAVIS, Warszawa	Przemysław Tafelski, Bydgoszcz	Arkadiusz Wspaniały	URIM, Warszawa	Invent, Kielce	LK Avalon, Rzeszów
Tel.	(0-12) 56 50 53 w. 109	(0-22) 629 87 85	(0-52) 43 51 63	b.d.	(0-22) 11 91 23	(0-41) 361 99 59	(0-17) 852 27 07
Fax	(0-12) 56 50 53 w. 109	–	–	b.d.	(0-22) 11 22 06	(0-41) 361 99 59	(0-17) 852 27 07
E-mail	user@bci.krakow.pl	–	nico@ds2.pg.gda.pl	b.d.	–	–	office@lkavalon.com
WWW [http://]	www.user.com.pl	–	www.ds2.pg.gda.pl/~nico	b.d.	–	www.poznan.tpnet.pl/~kss_pila/	www.lkavalon.com
Cena zł (ok.)	40	40	35	0	0	0	45
System operacyjny	DOS	DOS	DOS	DOS	DOS	DOS	DOS
Wymagania sprzętowe	PC AT, 640 KB RAM, VGA	PC 386, 1 MB RAM, VGA	PC 386, 1 MB RAM, EGA	b.d.	PC 286, 640 KB RAM, Hercules	PC 286, 1 MB RAM, VGA, myszka	PC 386, 1 MB RAM, VGA
Miejsce na dysku	2,5 MB	4,5 MB	500 KB	500 KB	1 MB	8 MB	5 MB
Zakres tematyczny programu							
Manewry na drodze	+	–	+	+	+	+	+
Zatrzymanie i postój	+	–	+	+	+	+	+
Zachowanie wobec pieszego	+	–	+	+	+	+	+
Prędkość i hamowanie	+	–	+	+	+	+	+
Przejazdy kolejowe i tramwajowe	+	–	+	+	+	+	+
Pierwzeństwo przejazdu	+	–	+	+	+	+	+
Manewry na skrzyżowaniu	+	–	+	+	+	+	+
Znak drogowy	+	+	+	+	+	+	+
Sygnaly świetlne	+	+	+	+	+	+	+
Sytuacje nietypowe	+	–	+	+	+	+	+
Używanie świateł i sygnałów	+	–	+	+	+	+	+
Pierwsza pomoc przedlekarska	+	–	+	+	+	+	+
Techniki kierowania pojazdami	+	–	+	+	+	+	+
Czynności kontrolno-obsługowe	+	–	+	+	+	+	+
Sprawdzian wiadomości							
Liczba pytań	600	80	600	900	500	n.d.	2100
Liczba testów	50	8	20	30	b.d.	n.d.	174
Aktualnie obowiązujące zestawy testów	–	n.d.	+	–	–	n.d.	+
Przygotowanie do egzaminu na							
kartę rowerową	–	n.d.	–	–	–	+	–
kartę motorowerową	–	n.d.	–	–	–	+	–
prawo jazdy kategorii	A,B	n.d.	A,B	A,B	B	n.d.	A,B,C,D,T

Legenda: + - jest, - - nie ma n.d. - nie dotyczy b.d. - brak danych